

Изх. № 144/ 09.06.2022

ДО

КАЛИНА КОНСТАНТИНОВА
ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ИВАН КРЪСТЕВ
ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР
НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

ЖУЛИЕТА ВЪРЛЯКОВА
ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

МАРИАНА ТОШЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ДЪРЖАВНАТА АГЕНЦИЯ ЗА БЕЖАНЦИТЕ

ЕЛЕОНОРА ЛИЛОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ДЪРЖАВНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА
НА ДЕТЕТО

КОПИЕ ДО

РУМЯНА ИВАНОВА
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
АГЕНЦИЯ ЗА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ

Относно: Гарантиране на правата на детето при приемането на Координационен механизъм за взаимодействие между институциите и организациите при случаи на непридружени деца или разделени от семействата си деца чужденци, намиращи се на територията на Република България, включително децата търсеци и/или получили международна или временна закрила

Уважаема г-жо Константинова,

Уважаеми г-н Кръстев,

Уважаема г-жо Върлякова,

Уважаема г-жо Тошева,

Уважаема г-жо Лилова,

От Национална мрежа за децата приветстваме усилията за създаване на Координационен механизъм за взаимодействие между институциите и организациите при случаи на непридружени деца или разделени от семействата си деца чужденци, намиращи се на територията на Република България, включително децата търсещи и/или получили международна или временна закрила. Създаването и прилагането на този механизъм е очаквано от всички професионалисти, работещи с деца бежанци от 2014 година.

Горещо приветстваме разписаното задължение за уведомяване на ДСП във всички случаи на непридружени деца и осигуряването на условия на изпълнението на правомощията на МВР, ДАБ и ДСП по Координационния механизъм в режим 24/7, включително празнични и почивни дни и създаването на координационна мрежа с контактни точки в рамките на АСП. Подкрепяме създаването на Постоянна експертна работна група с участието на отговорните институции, международни и неправителствени организации, която да осъществява мониторинг на прилагането на Координационния механизъм и да разработи система за събиране на данни от институциите, имащи отношение по Механизма. Не на последно място, приветстваме заложените на няколко места стъпки, които отговарят на принципа за информиране и консултиране на детето.

Общи коментари

В същото време, изключително притеснени сме по отношение на сега предвиденото в механизма предаване на непридружените деца с молба за международна закрила на ДАБ и настаняването в РПЦ. Децата следва да се предават на ДСП за настаняване по реда на ЗЗД. **Категорично настояваме за приоритет при прилагането на Закона за закрила на детето** когато става дума за необходимост от прилагане на мерки за закрила, независимо от произхода и възрастта на детето. Всички деца без родител или друг възрастен, отговорен за тях, следва да се предават на Дирекция „Социално подпомагане“ и **към тях следва да се приложат мерки за закрила по чл. 4 от Закона за закрила на детето**, а именно, при изчерпване на възможностите за настаняване при роднини и близки,

приоритетно настаняване в **приемно семейство** и, по изключение, настаняване в социална услуга за резидентна грижа. Сега предвиденото настаняване за децата с подадена молба за международна закрила създава изкуствено разделение с децата с временна закрила и практически дискриминира децата, идващи от страни, различни от Украйна. **Категорично настояваме деца да не бъдат настанявани в РПЦ.**

На второ място, необходимо е **унифициране на прилагането на определението за непридружени деца** така, че то да обхване всички деца чужденци на територията на България, непридружени или разделени от родител или отговорен възрастен. Необходимо е въвеждане на допълнителен механизъм за установяване на статута на детето, който да гарантира, че дори при липса на нотариално заверени документи, детето няма да бъде разделяно при реално придружаване от близък или роднина. Необходимо е разработването и въвеждането на механизъм, който да гарантира, че след оценка на риска дори при липса на нотариално заверени документи, най-добрият интерес на детето ще бъде оценен и детето няма да бъде разделяно при реално придружаване от близък или роднина. Важно да се добави ясен механизъм, който да гарантира, че след като приключи процедурата по събиране на семейство по реда на Дъблинския регламент, детето в най-кратки срокове ще може да се събере със своите близки. Заедно с това, извън Координационния механизъм, необходимо е допълнително да се разработи концепция за избягване на настаняването на деца и техните придружители в СВДНЧ.

И не на последно място, необходимо е допълнително прецизиране на механизма за гарантиране на участието на всички подкрепящи, включително социалните услуги с **включване на задължително насочване на всички случаи на непридружени деца към социална услуга в общността**, която да осигурява необходимата подкрепа на детето.

Специфични коментари

- Във формулирането на целта на водещо място по отношение на националното законодателство **да бъде включен Законът за закрила на детето.**
- **Премахване на хипотезата за настаняване на дете, подало молба за международна закрила, в териториално поделение на ДАБ** и последващите от това задължения за „осигуряване на обучение по български език през НПО“, организиране на лечение и др.

- **Съобразяване на срока за уведомяване на ДСП и откриване на работа по случай** със Закона за закрила на детето в хипотезата на дете в риск, т.е. 24 часа. (а не 10 дни за уведомяване и 1 месец за откриване на работа по случай, както е в момента).
- **Да се даде приоритет на настаняване в приемно семейство** във всички случаи, в които е предвидено настаняване в социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа.
- **Въвеждане на задължение за насочване към социална услуга в общността** и осигуряване на превод. Това ще позволи и задаването и осъществяването на дейности по интеграция в местната общност по-адекватен срок от сега зададения до 1 година.
- Наред с осигуряването на юридически представител, предвиден в т. VI.2. който ги представлява в производствата, необходими са **допълнителни усилия за изясняване на процедурата по записване на детето при личен лекар** или алтернативен начин за осигуряване на медицинска грижа и гарантиране на приложението ѝ в практиката, както и **осигуряване на доверен възрастен, който да подкрепя, помага и съветва детето**, изграждайки доверителни взаимоотношения. Това може да бъде приеман родител, представител на ОЗД или социална услуга.
- Необходимо е **прецизиране на т. VI.3 за начините за осигуряване на информация и изразяване на мнението на детето чужденец** (включително право на правна помощ). Ключова роля тук играе насочването към социална услуга в общността.
- Изясняване на **задължението за предоставяне на превод на непридружените от страна на държавните институции**. Сега разписаният вариант на КМ предполага единствено търсене на съдействие от страна на международни и неправителствени организации, включително и без да отчита необходимостта от осигуряване на заклетни преводачи в районните управления на МВР.
- Предлагаме преформулирането на формулировката, касаеща финансирането на дейности по Координационния механизъм от страна на неправителствените организации така: „Неправителствените организации **могат да** подкрепят изпълнението на дейностите по Координационния механизъм със собствени финансови средства.“, за да бъде осигурена възможност за подкрепа във всички възможни сценарии.

Обръщаме внимание, че за осигуряването на правата на всички непридружени деца, независимо от страната на произход и възрастта, **трябва да бъдат направени необходимите инвестиции в**

капацитета на системата за закрила на детето и развитието на приемната грижа. Те включват, от една страна, усилия за развитие на експертен капацитет в ДСП, който да позволи ефективната работа на контактните точки, включително въвеждащи и поддържащи обучения. От друга страна, от изключителна важност е развитието на приемната грижа, включително и сред чужди граждани, избрали да живеят в България, което би гарантирало подходяща културна среда за децата. Налице са международни добри практики, които могат да бъдат адаптирани и приложени. Допълнителна възможност е да се помисли в посока на специализиране на услуги, които да имат интеграционна функция и да могат да оказват систематична подкрепа на децата, приемните и родните семейства, както да посредничат в контактите с институциите. Специалисти за такива услуги могат да бъдат подготвени със допълнителни обучения за работа с травма и добро познаване и работа с културни специфики на страните, от които преобладаващо влизат деца бежанци.

Не на последно място, бихме искали да подчертаем важността окончателно приетият вариант на Координационния механизъм да вземе предвид коментарите на организациите и професионалистите, работещи на терен директно с непридружени или разделени от семействата си деца чужденци.

Ние от Национална мрежа за децата оставаме на разположение като коректен и предвидим партньор за осигуряването на правата на всяко едно непридружено дете чужденец на територията на Република България.

09.06.2022

Национална мрежа за децата

Сдружение за споделено учене ЕЛА

Сдружение „Еквилибриум“ Русе

Фондация Карин дом

Фондация „Мисия Криле“

Сдружение „Дете и пространство“

Съвет на жените бежанки в България